

Dezelfde Klasse, die aan den Heer VAN DER BORCH voorlezingen over den toestand van den Landbouw in dorre en afgelegen strecken van het Koninkrijk Holland; — over de aardappelen, als een hoogst-belangrijk gewas en zekeren waarborg tegen volstrekte hongersnood; — en over het belangrijke, om de nog onverdeelde woeste gronden van de Noordelijke Provinciën vrij te geven ter bebouwing, mogt dank weten, is aan hem eene Verhandeling over de Woudboomen verschuldigd, die, in hare Werken, naar het oordeel van daartoe bevoegden, teregt opgenomen, van zijnen onderzoeklievenden geest en zijne onderzinding gelijktijdig getuigt.

Het mogt dezer Klasse niet gebeuren, van den Heer P. J. GROEN VAN PRINSTERER, dien zij meer dan twintig jaar onder hare Korrespondenten telde, eenigen Wetenschappelijken arbeid immer te ontvangen; en toch eerde zij in hem den Geleerde en Wijze, die de inrigting van de Geneeskundige dienst van dit Rijk eerst als Kommissaris, en vervolgens als Inspecteur, voorstond en bevorderde.

De Tweede Klasse toont in hare Gedenkschriften eene Verhandeling van den Heer YPEY, behelzende een *nader onderzoek betreffende de Brug of het houten Voetpad, ontdekt op de grenzen van Drenthe en Westwoldingerland*, gevolgd van *Bijvoegfels tot dit onderzoek*. Schoon zij geenen meerderen of anderen arbeid van dezen Geleerde in hare Werken kan aanwijzen, verheugden zich hare Medeleden met ons, dat deze arbeidzame man, tot in hoogen ouderdom, ook buiten zijne betrekking tot het Instituut, der Nederlandsche Letter- en Oudheidkunde vele en steeds belangrijke bijdragen geschonken heeft.

Dat de Heer **STRATENUS**, als Lid der Derde Klasse, aan haaren alsoo aan de geschiedkunde, inzonderheid aan die van ons Vaderland, die altijd

het liefstkoosde vak zijner studie was, belangrijke diensten zou hebben kunnen bewijzen, weten allen, die hem in zijne letterkundige loopbaan meer van nabij gekend en gevolgd hebben. Dankbaar aan hem was, kort na deszelfs stichting, het Instituut, toen hij zich voor eenigen tijd met de zorg voor onze Boekerij wel wilde belasten, en later ook de Derde Klasse, toen hij haar bekend maakte met een hoogstge-wigtig, maar nog onuitgegeven *Verhaal over den Krijgstogt van Keizer KAREL V naar Tunis*; en hoe gaarne zou zij later 's mans opmerkingen daaromtrent ontvangen en zich verblijd hebben, wanneer zijne staatkundige betrekkingen en andere bijzondere omstandigheden hem niet verhinderd hadden, om al wat hij, tot de tijden van onzen WILLEM den Iste betrekkelijk, te *Parijs* en elders verzameld had, aan haar of der geleerde Wereld mede te deelen! Wat wij, wat de Geschiedkunde daarbij mist, en welligt voor altijd verloren heeft, kan daaruit worden opgemaakt, dat onze zoo geleerde als scherpzinnige Landgenoot en Korrespondent der Tweede en Derde Klasfen, G. GROEN VAN PRINSTERER nog onlangs verklaarde, dat hij, in de hope, dat deze arbeid van STRATENUS eenmaal het licht zou zien, zich ontslagen rekende van de Staatsstukken, tot de onderhandelingen van onzen Staat met FRANÇOIS D'ANJOU betrekkelijk, in zijne verzameling op te nemen (*).

Van HUFELAND te gewagen is mijn pligt; zijne verdiensten te vermelden ligt buiten mijnen kring, en al ware dit anders, zou hetzelfde ver boven mijn vermogen zijn. Schoon meer dan twintig jaar Korrespondent van de Eerste Klasse versieren echter geene vruchten van zijne kundigheden en ervaring hare Gedenkschriften; en toch verheft zich het Instituut nog op de eere, dat zij den Schrijver van de *Kunst om het*

(*) *Archives ou Correspondance inédite de la maison d'Orange-Nassau. Prem. Serie. tom. IV. prés. p. 7.*

zich telkens verontschuldigde, gaf de Klasse de overtuiging, dat zij in den geleerden SMALLENBURG, bij min gevorderde jaren, een ijverig en werkzaam Medelid zou bezeten hebben. Hij overleed in 75jarigen ouderdom.

Doch het jaar 1836 had zijnen loop nog niet besloten, of de Klasse zag zich een ander harer Leden door den dood ontruikt. Op 12 December namelijk, overleed, in 's Gravenhage, in den ouderdom van 56 jaren, de **Heer ANTONY ADRIAAN STRATENUS**, een man in onderscheidene hooge Staatsbetrekkingen geplaatst, wien ook verschillende geletterde Maatschappijen het Lidmaatschap hadden opgedragen¹. Aan WYTTENBACH en CRAS zijne Letterkundige vorming verschuldigd zijnde, bezocht hij in 1799, tot voortzetting zijner oefeningen in de Staatkundige en Regtsgeleerde Wetenschappen, de Hooge Scholen van Kiel en Göttingen, en ondernam hij voorts onderscheidene reizen naar de voornaamste Landen van ons Werelddeel, met name, naar Denemarken, Zweden, Duitschland, Frankrijk, Spanje, Italie en laatstelijk naar Engeland. Te Madrid en te Parijs hield hij zich eenen geruimen tijd op, om er vele belangrijke stukken en brieven, bijzonder tot de tijden van WILLEM I betrekkelijk, na te sporen en te ontcijferen. Door de aanzienlijke posten en betrekkingen, welke hij bekleedde, werd hem de tijd en de gelegenheid benomen, om zijne verkregene kundigheden ten nutte der Letteren en Wetenschappen aan te wenden. En zoo moest ook de Derde Klasse van het Koninklijk-Nederlandsche Instituut, van welke hij reeds kort na deszelfs Instelling als Lid was benoemd, van de vruchten zijner werkzaamheid verstoken blijven, hoezeer hij door de zorg, welke hij in de eerste tijden droeg voor deszelfs boekerij, zijne gezindheid om deze Koninklijke Instelling van dienst te zijn overtuigend had bewezen.

¹ *Letterbode*, 1836, II, 402 sq.